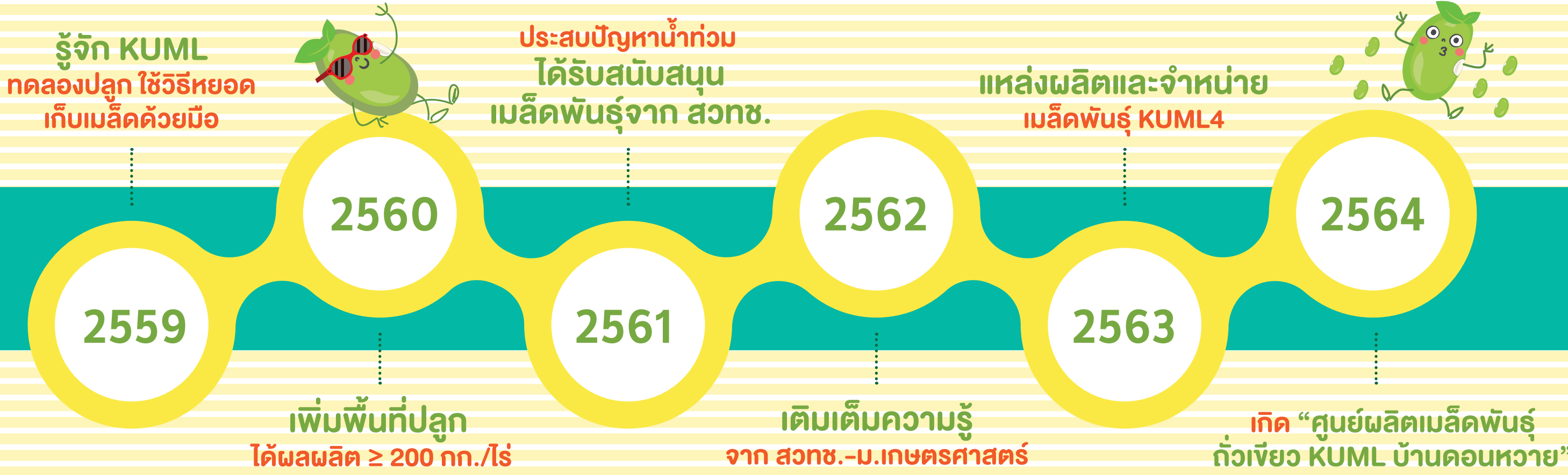

“ถั่วเขียว KUML” ปลูกด้วยใจ ได้คุณภาพ

“สมัยก่อนหว่านถั่วเขียวที่หัวไร่ปลายนา เอาไว้ทำไส้ขม หว่านถั่วสังไว้ทำกระยาสารกร รุ่ยพ่อแม่เก็บเมล็ดไว้กินหน้อย เพื่อใช้หว่านรอบต่อไป” ประดิษฐ์ เข้มขันเชตรกิจ ผู้ใหญ่บ้านดอนหวาย หมู่ 7 ต.บ่อทราย อ.สว่างอารมณ์ จ.อุทัยธานี บอกเล่าวิธีการปลูกพืชหลังนาของครอบครัวแม่เมื่อกว่า 40 ปี

จากพืชที่ปลูกไว้เพื่อใช้ในครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกไม่มากมาย วิธีการปลูกถั่วเขียวของชุมชนเริ่มปรับเปลี่ยนได้ราว 15 ปี หลังมีข้อกำหนดห้ามทำนาปรัง เกิดการส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกถั่วเขียวเป็น “อาชีพเสริม” มีทั้งส่งจำหน่ายให้ศูนย์เมล็ดพืชไร่ชัยนาทและจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางป้อนสู่อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง สำหรับชาวนาจะเริ่มปลูกถั่วเขียวหลังเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว โดยปลูกในช่วงพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ ส่วนชาวไร่จะปลูกถั่วเขียวในช่วงเดือนพฤษภาคมก่อนลงปลูกข้าวโพด สายพันธุ์ถั่วเขียวที่ชาวบ้านนิยมปลูก เช่น ชัยนาท 84-1 กำแพงแสน 1 กำแพงแสน 2

เมื่อเข้าสู่ฤดูกาลปลูกปีที่สอง สวทช. ให้เมล็ดพันธุ์เยี่ยมปลูก เพิ่มพื้นที่ปลูกคนละ 10 ไร่ และรับซื้อที่กิโลกรัมละ 50 บาท ผลผลิตที่ได้ของแต่ละแปลงสมบูรณ์ขึ้น สมาชิกเก็บผลผลิตได้ไม่ต่ำกว่า 200 กก./ไร่ ซึ่งเกิดขึ้นจากความตั้งใจและใส่ใจของสมาชิกที่ดูแลแปลงอย่างสม่ำเสมอ และยังมี วสันต์ ที่เป็นจิตอาสาแวะเวียนตรวจแปลงเพื่อนสมาชิก แนะนำวิธีแก้ปัญหาเรื่องเพลี้ยหรือหนอน และบ่อยครั้งที่ไปตรวจแปลงโดยไม่บอกเพื่อนสมาชิกล่วงหน้า

แม้ว่าสวทช. จะรับซื้อเมล็ดพันธุ์จากสมาชิกกลุ่มเพียง 2 ปี แต่สมาชิกยังคงปลูกถั่วเขียว KUML ต่อในรอบปลูกถัดมา แต่ใช้วิธีการหว่านและใช้รถเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนค่าแรง ผลผลิตที่ได้ส่งขายให้พ่อค้าคนกลาง ซึ่ง ประดิษฐ์เล่าว่า ตอนที่เริ่มปลูก KUML คนลือกันว่าที่นี่ได้ถั่วเขียวจาก สวทช. ลูกสาวพ่อค้าจบ้านเกษตร ไปหาข้อมูลว่าเป็นลักษณะไหน พ่อพ่อค้ารู้ว่านี่ถั่วเขียวจากบ้านดอนหวาย เขาจะแยกเก็บไว้ขายเป็นเมล็ดพันธุ์

การตอบรับที่ดีทั้งจากตลาดและสมาชิกผู้ปลูก ทำให้จำนวนสมาชิกกลุ่มฯ เพิ่มขึ้นเป็น 15 คน ซึ่งสมาชิกใหม่ล้วนผ่านการคัดเลือกแล้วว่า ต้องไว้ใจได้ เชื่อใจได้ว่าไม่เอาพันธุ์อื่นมาปนเพื่อไม่ให้เสียชื่อกลุ่มแต่ละคนมีพื้นที่ปลูกถั่วเขียวไม่ต่ำกว่า 10 ไร่ บางคนใช้พื้นที่นาตัวเอง บางคนใช้พื้นที่นาคนอื่นโดยไม่เสียค่าเช่า โดยเจ้าของที่บางรายออกค่าน้ำมันรถไถหรือเมล็ดพันธุ์ให้แลกกับพื้นที่ที่ได้หลังไถกลับถั่วเขียว

แม้ในรอบการผลิตปี 2561/2562 เหลือเพียง วสันต์ ที่สามารถเก็บผลผลิตถั่วเขียว KUML 4 บนพื้นที่ปลูกของตนเองและที่เช่ารวม 27 ไร่ เนื่องจากลงปลูกก่อนแปลงสมาชิกคนอื่น ถั่วต้นใหญ่กว่าจึงรอดพ้นจากน้ำท่วม ขณะที่แปลงเพื่อนสมาชิกเสียหายหมด วสันต์ ตั้งใจว่าปีนี้จะเก็บพันธุ์ไว้ใช้ในกลุ่มเพื่อไม่ให้ KUML สูญพันธุ์

“ถั่วเขียว KUML เมล็ดโต สีเข้ม และตลาดต้องการ ถึงแม้ว่า สวทช. ไม่ได้รับซื้อแล้ว กลุ่มก็ยังทำอยู่และวางแผนจะตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์นี้”

ผู้ใหญ่บ้านดอนหวาย กล่าวทิ้งท้าย

ที่มา: หนังสือ “วิทย์พลิกชีวิต: เติบโตด้วยใจ ความรู้เทคโนโลยี (ปี 2562)

“ช่วงปี 2559 เมล็ดพันธุ์กำแพงแสนไม่มีพ่อ ลูกบ้านอยากได้พันธุ์อื่นมาปลูกเพิ่ม ก็ไปสอบถามจากเกษตรอำเภอ ถึงได้รู้ว่ามีพันธุ์ KUML เข้ามาใหม่”

ประดิษฐ์ ย้อนความเมื่อวันที่ได้รู้จักถั่วเขียวสายพันธุ์ใหม่ KUML 1-5 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่ สวทช. ต้องการส่งเสริมการผลิตถั่วเขียวสายพันธุ์ใหม่นี้ สวทช. ได้ประสานมายังกรมส่งเสริมการเกษตรและสำนักงานเกษตรจังหวัด และได้ชักชวนสมาชิกชุมชนไปทำความรู้จัก KUML 1-5 ให้มากยิ่งขึ้นที่แปลงของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จ.ลำปาง

“ไปกิน 10 คน ไปดูลักษณะถั่วเขียวแต่ละเบอร์ แล้วแต่ละคนก็เลือกพันธุ์ที่ตัวเองอยากจะปลูก ผมเลือกเบอร์ 4 เพราะฝักสวย เมล็ดใหญ่”

วสันต์ พิลิก หนึ่งในสมาชิกชุมชนบอกเล่าถึงวันที่ได้รู้จักถั่วเขียวสายพันธุ์ KUML ซึ่งในครั้งนั้นสมาชิกจากบ้านดอนหวายให้ความสนใจ KUML 3 น้ำหนักเบา เบอร์ 4 เมล็ดใหญ่ และเบอร์ 5 เมล็ดสวย ฝักแก่สีฟางข้าว ถ้ามี่พันธุ์ปน สังเกตง่าย

การรวมกลุ่มของเกษตรกรบ้านดอนหวายเพื่อปลูกถั่วเขียวสายพันธุ์ KUML เกิดขึ้นโดยมีสมาชิกแรกเริ่ม 10 คนที่ยอมรับเงื่อนไขตามที่ สวทช. กำหนดให้ปลูกด้วยวิธีการหยอด เก็บเมล็ดด้วยมือเพื่อคัดพันธุ์ได้ง่าย และคัดแยกขนาดเมล็ดก่อนส่ง แม้ต้นทุนค่าหยอดและเก็บด้วยมือจะสูงก็ตาม แต่ด้วยราคารับซื้อที่สูงถึงกิโลกรัมละ 60 บาท บวกกับสายพันธุ์อื่นที่หาซื้อได้ยากขึ้น สมาชิกทั้งหมดจึงตกลงใจที่จะผลิต KUML 3, 4 และ 5 โดยในปีแรกได้เมล็ดพันธุ์สำหรับปลูกคนละ 2.8 กิโลกรัม/ไร่ กำหนดพื้นที่ปลูกคนละ 7 ไร่

แม้จะมีประสบการณ์ปลูกถั่วเขียวมานาน แต่เมื่อเป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ยังไม่คุ้น การเตรียมดินเตรียมแปลงให้เหมาะกับการเจริญเติบโตจึงยังไม่ลงตัว ทำให้ผลผลิตในปีแรกได้ไม่เต็มที่ แต่สมาชิกทั้งหมดไม่ย่อท้อ ถือเป็นการเรียนรู้และทำความรู้จักกับสายพันธุ์ที่ตัวเองเลือก

วสันต์ บอกว่า สมาชิกในกลุ่มใครทำเบอร์ไหนขึ้นมือก็จะใช้เบอร์นั้น **สายพันธุ์ KUML อายุปลูกสั้น โตเร็ว สุกแก่พร้อมกิน ผลผลิตตก เก็บง่าย และทนโรคกว่าสายพันธุ์ที่เคยปลูกมา**

นอกจากเมล็ดพันธุ์แล้ว สวทช. ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการผลิต การจัดการเมล็ดพันธุ์หลังเก็บเกี่ยว (post harvest) การแปรรูป และเชื่อมโยงการตลาด เพื่อให้กลุ่มฯ สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวสายพันธุ์ KUML อย่างครบวงจรจนเกิดเป็น **“ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ ถั่วเขียว KUML บ้านดอนหวาย” ในปี 2564**

